

BOSHLANG‘ICH SINFLARDA INTEGRATSIYALASHGAN DARSLARNI TASHKIL ETISH

Parpiyeva Shahloxon To‘xtasin qizi

Pop 1-son texnikumi

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang‘ich sinflarda integratsiyalashgan darslarni tashkil etishning ahamiyati, zamonaviy ta‘lim texnologiyalari asosida ularni amalga oshirish usullari va o‘quv jarayoniga ta‘siri ko‘rib chiqiladi. Integratsiyalashgan yondashuv o‘quvchilarning mantiqiy va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish, fanlararo bog‘liqlikni ta‘minlash hamda ta‘lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Maqolada shuningdek, yetakchi olimlarning fikrlari va zamonaviy tadqiqotlar tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: Integratsiyalashgan dars, boshlang‘ich ta‘lim, zamonaviy ta‘lim texnologiyalari, fanlararo integratsiya, interfaol usullar, pedagogik metodlar.

Аннотация: В данной статье рассматривается значение организации интегрированных уроков в начальных классах, методы их реализации на основе современных образовательных технологий и их влияние на учебный процесс. Интегрированный подход способствует развитию логического и творческого мышления учащихся, обеспечивает межпредметные связи и повышает эффективность образования. В статье также анализируются мнения ведущих ученых и современные исследования.

Ключевые слова: Интегрированный урок, начальное образование, современные образовательные технологии, межпредметная интеграция, интерактивные методы, педагогические методы.

Abstract: This article examines the importance of organizing integrated lessons in primary grades, methods of implementing them based on modern educational technologies, and their impact on the learning process. The integrated approach contributes to the development of students' logical and creative thinking, ensures interdisciplinary connections, and enhances the effectiveness of education. The article also analyzes the opinions of leading scholars and contemporary research.

Keywords: Integrated lesson, primary education, modern educational technologies, interdisciplinary integration, interactive methods, pedagogical methods

KIRISH

Zamonaviy ta‘lim tizimida o‘quvchilarga chuqur va keng qamrovli bilim berish, ularning shaxsiy rivojlanishini ta‘minlash muhim ahamiyat kasb etadi. Fanlararo integratsiya asosida tashkil etilgan darslar o‘quvchilarning turli fanlar o‘rtasidagi bog‘liqlikni tushunishiga, bilimlarni amaliyotda qo‘llashiga va mantiqiy tafakkurini

rivojlantirishga yordam beradi. Integratsiyalashgan yondashuv orqali o'quvchilar turli fanlardan olingan bilimlarni bir-biri bilan bog'lab, yaxlit tasavvur hosil qiladi. Bu esa ularning umumiy dunyoqarashini kengaytiradi va o'quv jarayoniga qiziqishini oshiradi. Integratsiyalashgan darslar o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga, muammolarni hal etish ko'nikmalarini shakllantirishga va mustaqil o'rganish qobiliyatlarini oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, bu yondashuv o'qituvchilarga darslarni qiziqarli va mazmunli tashkil etish imkonini beradi.

Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarga chuqur va keng qamrovli bilim berish, ularning shaxsiy rivojlanishini ta'minlash muhim ahamiyat kasb etadi. Fanlararo integratsiya asosida tashkil etilgan darslar o'quvchilarning turli fanlar o'rtasidagi bog'liqlikni tushunishga, bilimlarni amaliyotda qo'llashga va mantiqiy tafakkurini rivojlantirishga yordam beradi. Integratsiyalashgan yondashuv orqali o'quvchilar turli fanlardan olingan bilimlarni bir-biri bilan bog'lab, yaxlit tasavvur hosil qiladi. Bu esa ularning umumiy dunyoqarashini kengaytiradi va o'quv jarayoniga qiziqishini oshiradi. Integratsiyalashgan darslar o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga, muammolarni hal etish ko'nikmalarini shakllantirishga va mustaqil o'rganish qobiliyatlarini oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, bu yondashuv o'qituvchilarga darslarni qiziqarli va mazmunli tashkil etish imkonini beradi.

Asosiy qism

1. Integratsiyalashgan darslarning afzalliklari

Integratsiyalashgan darslar o'quvchilarning bilim olish jarayonini yaxshilashga xizmat qiladi. Fanlararo bog'liqlikni ta'minlash orqali o'quvchilar turli fanlardan olingan bilimlarni birlashtirib, yaxlit tasavvur hosil qiladi. Bu esa ularning umumiy dunyoqarashini kengaytiradi va o'quv jarayoniga qiziqishini oshiradi. Integratsiyalashgan darslar o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga, muammolarni hal etish ko'nikmalarini shakllantirishga va mustaqil o'rganish qobiliyatlarini oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, bu yondashuv o'qituvchilarga darslarni qiziqarli va mazmunli tashkil etish imkonini beradi.

Sizlarga aynan ushbu mavzuga doir so'z o'yinlaridan namuna keltiramiz.

1. "Kim Tez Topadi?" (So'z O'yini)

Qoidalar:

1. O'qituvchi yoki yetakchi o'quvchilarga ikki yoki undan ortiq fanlarga bog'liq bir atama aytadi.

2. O'quvchilar bu atamaning qaysi fanlarga tegishli ekanligini tezda aytishlari kerak.

3. Kim tez va to'g'ri javob bersa, ball oladi.

Misollar:

"O'lchov" – Matematika va texnologiya

"Quyosh" – Tabiatshunoslik va geografiya

"Matn" – Ona tili va adabiyot

"Harorat" – Fizika va kimyo

Maqsad: O'quvchilar fanlararo bog'liqlikni tushunishadi va tez fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishadi.

2. "Sirli So'zlar" (So'z O'yini)

Qoidalar:

1. O'qituvchi yoki o'quvchilarning o'zlari turli fanlarga oid so'zlarni yashirib aytishadi.

2. Boshqa o'quvchilar bu so'zlar qaysi fanga tegishli ekanligini topishlari kerak.

3. Har bir to'g'ri topilgan so'z uchun ball beriladi.

Misollar:

"Ekvator" (Geografiya)

"Ko'paytirish" (Matematika)

"Fotosintez" (Biologiya)

"Vatan" (Ona tili va tarix)

Maqsad: O'quvchilar yangi so'zlarni o'rganadilar va ularning fanlar bilan bog'liqligini tushunadilar. Bu o'yinlarni guruh bo'lib ham, yakka tartibda ham o'ynash mumkin. O'quvchilarni qiziqtirish uchun sovrin yoki rag'batlantirish tizimi joriy qilish ham foydali bo'ladi.

Boshlang'ich sinflarda integratsiyalashgan darslarga oid so'z o'yini quyidagicha bo'lishi mumkin:

"Fanlarni Top!" (So'z o'yini)

Qoidalar:

1. O'quvchilarga turli so'zlar beriladi, ular esa ushbu so'zlarning qaysi fanlarga tegishli ekanligini aniqlashlari kerak.

2. Har bir to'g'ri topilgan javob uchun o'quvchilar ball yig'ishadi.

3. O'yin juftlikda yoki kichik guruhlarda o'tkazilishi mumkin.

Misollar:

"Geometriya" – Matematika "Tuproq" – Tabiatshunoslik

"Hikoya" – Ona tili

"Xarita" – Tarix yoki geografiya

"Harorat" – Fizika

O'yin oxirida eng ko'p to'g'ri javob bergan o'quvchi yoki jamoa g'olib deb e'lon qilinadi. Bu o'yin orqali o'quvchilar turli fanlar o'rtasidagi bog'liqlikni tushunishadi va bilimlarini mustahkamlashadi. Shu kabi boshqa so'z o'yinlarini ham yaratish mumkin. Sizga yana qanday o'yin kerak?

2. Integratsiyalashgan darslarni tashkil etishda zamonaviy ta'lim texnologiyalari

Integratsiyalashgan darslarni samarali tashkil etishda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish muhimdir. Masalan, interfaol usullar, axborot-

kommunikatsiya texnologiyalari va loyiha asosida o‘qitish metodlari darslarning samaradorligini oshiradi.

Interfaol usullar o‘quvchilarning darsda faol ishtirok etishini ta‘minlaydi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari esa o‘quv materiallarini vizual va qiziqarli tarzda taqdim etishga yordam beradi. Loyiha asosida o‘qitish metodlari o‘quvchilarning mustaqil ishlash ko‘nikmalarini rivojlantiradi va ularni ijodiy fikrlashga undaydi. Shuningdek, bu texnologiyalar o‘quvchilarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirishga, muammolarni hal etish ko‘nikmalarini shakllantirishga va mustaqil o‘rganish qobiliyatlarini oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, bu yondashuv o‘qituvchilarga darslarni qiziqarli va mazmunli tashkil etish imkonini beradi.

3. Olimlar fikri va ilmiy yondashuvlar, ko‘pgina pedagog olimlarning fikriga ko‘ra, integratsiyalashgan darslar orqali o‘quvchilarning fanlarga bo‘lgan qiziqishi ortadi. Masalan, V.V. Davydov va L.V. Zankov kabi rus pedagoglari o‘z ilmiy ishlarida integratsiyalashgan yondashuv bolalarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirishini ta‘kidlaganlar. Shuningdek, zamonaviy ta‘lim tadqiqotchilari bu usulning ijodiy fikrlash, tahlil qilish va muammolarni hal qilish qobiliyatini oshirishga xizmat qilishini isbotlashgan.

4. Integratsiyalashgan darslarni tashkil etishning amaliy jihatlari

Integratsiyalashgan darslarni muvaffaqiyatli o‘tkazish uchun quyidagi tamoyillarga amal qilish lozim:

Fanning o‘zaro bog‘liqligini aniqlash:

Masalan, matematika va geografiya darslari birgalikda o‘tilganda, xaritalar va koordinatalar haqida tushuncha berish mumkin.

O‘quvchilarni faol jalb etish:

O‘quvchilarga kichik tadqiqot ishlari yoki loyiha asosida mustaqil o‘rganish imkoniyatini berish.

Turli metodlardan foydalanish:

O‘yinli darslar, rolli o‘yinlar, jamoaviy muhokamalar kabi usullar orqali darslarni qiziqarli qilish.

Xulosa

Boshlang‘ich sinflarda integratsiyalashgan darslarni tashkil etish o‘quvchilarning o‘zlashtirish darajasini oshirish, ularning mantiqiy fikrlashini rivojlantirish va turli fanlar o‘rtasidagi bog‘liqlikni tushunishiga yordam beradi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlar bilan boyitilgan integratsiyalashgan ta‘lim jarayoni nafaqat o‘quvchilarning qiziqishini oshiradi, balki ularning ijodiy va mustaqil fikrlash qobiliyatlarini ham rivojlantiradi.

Adabiyotlar:

1. Davydov V.V. Razvivayushchee obuchenie. Moskva, 2000.
2. Zankov L.V. Obuchenie i razvitie. Moskva, 1988.
3. Hasanboyeva O. Boshlang'ich ta'limda innovatsion texnologiyalar. Toshkent, 2019.
4. Qurbonova N. P. "Boshlang'ich sinf darslarini integratsiyalashgan holda tashkil etish".
5. Jo'rayeva A. R., Valiyeva N. A. "Boshlang'ich sinflarda integratsiyalashgan dars berishning zamonaviy metodlari".
6. Yusufaliyeva G. A. "Boshlang'ich sinf darslarini integratsiyalashda samaradorlik".
7. Berdikulova N. "Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini innovatsion va integratsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanishga tayyorlash".